EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1959 no. 1

---

# N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad van Aruba van maandag

2 maart 1959, des avonds om acht uur.

---

BEHANDELDE ONDERWERPEN:

---

VOORZITTER: E. Arends, tijdelijk Gezaghebber.

TEGENWOORDIG: de leden E.R. Finck, E.O. Petronia, M. de Cuba, C. Angela, I.E. Faneyte, W.C. Anslyn, J.M. Leonardo, F.V. Laclé, F.S.Kelly, O. Croes, Th. J. Figaroa, A. Werleman, D.C. Mathew, alsmede de heer I.S. de Cuba, gedeputeerde, en de heer F. Wernet.

SEKRETARIS: L.C.M. Kerstens, sekretaris van het eilandgebied.

AFWEZIG: met kennisgeving gedeputeerde O.S. Henriquez; voorts de leden D.G. Croes, C.A. Eman, J.A. Croes, J.L.R. Beaujon, A.I.W. Wijngaarde en gedeputeerde P. Croes.

De VOORZITTER: Ik verklaar de vergadering voor geopend. Ik heet de aanwezige heren van harte welkom en stel aan de orde punt 1 van de agenda:

1. <u>Goedkeuring van de notulen van de openbare vergadering van 28 juli 1958.</u>

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden de notulen van de vergadering van 28 juli 1958 goedgekeurd.

2. <u>Ingekomen stukken.</u>

a. Besluit van het Bestuurscollege van 1 augustus 1958 no. AZ 7462 tot wijziging van het eilandsbesluit van 9 juli 1957 no. 7219, houdende instelling en taakomschrijving van het Bureau voor Welvaartszorg, en tot nadere regeling van taak en positie van het Hoofd van het Toeristenbureau.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

b. Verslag van de Curacaose Bank over het jaar 1957.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

c. Verslag omtrent het Gouvernementswerklieden-Pensioenfonds over het jaar 1957.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

d. Brief dd. 12 januari 1959 no. AZ 13605 van de voorzitter van het hoofdstembureau, houdende bericht dat in de vakature, ontstaan door de ontslagneming van de heer F.B. Tromp, de heer Francisco Wernet is benoemd tot lid van de Eilandsraad.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

e. Brief dd. 6 februari 1959 no. Az 1178 van de voorzitter van het hoofdstembureau, houdende bericht dat van de heer Francisco Wernet de mededeling is ontvangen, dat hij zijn benoeming tot lid van de Eilandsraad aanneemt.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

3. Onderzoek van de geloofsbrief van de heer F. Wernet.

De VOORZITTER: Ik benoem in de commissie van onderzoek de heren Th. J. Figaroa, F.S. Kelly en F.V. Lacle. De vergadering is vijf minuten geschorst voor het onderzoek van de geloofsbrief.

De Voorzitter heropent de vergadering.

De heer F.V. Laclé: Mijnheer de Voorzitter, de geloofsbrief van de heer Francisco Wernet is onderzocht en in orde bevonden.

De VOORZITTER: Mijne Heren, ik stel voor, de heer Francisco Wernet tot de Raad toe te laten.
Aldus wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besloten.

De heer Wernet legt in handen van de Voorzitter de voorgeschreven eed af.

De VOORZITTER: Mijnheer Wernet, mag ik U hartelijk welkom heten in de Eilandsraad van Aruba. Ik ben ervan overtuigd, dat U al Uw krachten zult willen gebruiken voor de vooruitgang van het eiland Aruba.

De heer O. Croes. Ik heet onze collega, de heer Francisco Wernet, welkom in de Eilandsraad. Ik moge de verwachtingen van de P.P.A. uitspreken, dat de heer Wernet zijn medewerking zal verlenen om tesamen met ons in de resterende zittingsperiode van dit college te werken voor de vooruitgang van Aruba.

De heer A. Werleman: Ik wens de heer Wernet geluk en ik hoop dat we in deze vergadering goed zullen samenwerken. Ik dank U.

De heer F. Wernet: Mijnheer de Voorzitter ik dank U voor Uw vriendelijke welkomstwoorden en ik wil hieraan toevoegen, dat ik bereid ben om alles te doen wat in mijn vermogen ligt, en al mijn krachten mijn beste krachten zal wijden aan alles wat heilzaam zal zijn voor het algemeen welzijn en de vooruitgang van het eiland Aruba. Ik wil hierbij ook de fraktie van de P.P.A. bedanken voor de vriendelijke woorden van de heer Croes.

4. Eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1957 (5e wijziging) (Bijlage 1958 no. 22 Ag. no. 6583).

De algemene beraadslagingen worden geopend.

Overgegaan wordt tot de bladzijgewijze behandeling.

De heer Werleman: Mijnheer de Voorzitter, bij post 1.07.04.0.57, Landings- en parkeergelden zie ik, dat er eerst een hogere raming was, nl. f. 24.000,--. Nu blijkt dat deze raming te hoog was. In dit verband zou ik het Bestuurscollege willen vragen om alles te doen om het luchtverkeer naar Aruba, te bevorderen, dat het Bestuurscollege in deze alles in het werk stelt, om, indien mogelijk ook andere luchtlijnen aan te trekken. In dit verband zou ik willen vragen of het waar is of er andere luchtlijnen zijn geweest die een verzoek hebben gedaan om hier te mogen landen en zo ja, waarom zulks tot heden nog niet is toegestaan.

De heer I.S. de Cuba, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, tot nog toe hebben wij geen verzoeken ontvangen om Aruba aan te mogen doen. Wel zijn er onderhandelingen met enkele luchtlijnen uit Amerika om te proberen deze op Aruba te doen landen. Als ik mij niet vergis hadden wij moeilijkheden met andere luchtlijnen, die op de Antillen komen. Wij konden andere luchtlijnen daardoor niet laten komen. Het schijnt dat wij dat nu wel kunnen. Wij hebben hoop dat wij binnenkort een of twee lijnen uit Amerika kunnen laten komen.

De heer E.O. Petronia, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik zou me graag willen aansluiten bij het verzoek van de heer Werleman, maar dan zou ik willen vertellen, dat toestemming voor landingen op dit eilandgebied verder strekt als de gezichtskring van de Eilandsraad. Er zijn pogingen gaande om de barrière te overbruggen, waardoor wij nog niet binnen de eigen sfeer hierover mogen beslissen. Ik hoop, Mijnheer de Voorzitter, dat t.z.t. de stem van de heer Werleman ter bevoegder plaatse zal mogen bijdragen om dit te bereiken.

Bij post 2.03.05.0.96, Schadevergoedingen en overbruggingsgelden aan vreemdelingen-chauffeurs, wensen de heren A. Werleman, Th. J. Figaroa en F. Wernet aantekening dat zij zich daarmede niet kunnen verenigen.

De heer A. Werleman: Mijnheer de Voorzitter, bij post 2.12.01.0.02, Kerstbonus, zouden wij graag het Bestuurscollege in overweging geven om dit jaar de kerstbonus aan de werklieden en het personeel van het eilandgebied te verhogen in die zin, dat deze ongeveer benadert een halve maand salaris of zoals de bonus was in 1953/54.

De heer E.R. Finck: Mijnheer de Voorzitter, mag ik de heer Werleman verzoeken met zijn voorstel te willen wachten tot bij de behandeling van de begroting voor 1959? Ik geloof dat wij dan een beter overzicht hebben van de uitgaven van het eiland en dat zijn voorstel dan meer op zijn plaats zal zijn. Onze fraktie heeft namelijk ook enkele wijzigingen aan te brengen.

De VOORZITTER: Meneer Werleman, gaat U akkoord met het voorstel van de heer Finck?

De heer Werleman: Ja, Mijnheer de Voorzitter, ik hoop dat hij me dan zal steunen.

Het ontwerp in zijn geheel wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

5. Eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1958 (2e wijziging) (Bijlage 1958 no. 23; Ag. no. 6816).

De heer Werleman: Mijnheer de Voorzitter, vergun mij bij deze gelegenheid een verklaring af te leggen van de reden, waarom onze fraktie vandaag in de Eilandsraad verschijnt.
De fraktie van de Una aan de Eilandsraad van het eilandgebied Aruba;
Gelet op de uitspraak van de Edelachtbare rechter in eerste aanleg op Aruba dd. 17 september 1958, waarin deze onder meer stelt:
Overwegende, dat het kernpunt van het onderhavige geschil bestond in het beantwoorden van de vraag of onze wet, - dus alle wetten, ook de konstitutionele wetten, - de figuur kent van tijdelijke gezaghebber van het eilandgebied Aruba; overwegende, dat het naar ons oordeel kennelijk het doel en de strekking van dit artikel zes en zestig van de Eilandenregeling is om bij afwezigheid, belet of ontstentenis mede te begrijpen alle omstandigheden, waardoor het ambt van gezaghebber niet uitgeoefend kan worden door de door de Koning aangewezen gezaghebber, zodat hieronder ook valt de omstandigheid van de vakature van bestuur;
overwegende, dat de onderhavige regeling evenwel niet voorziet in het geval, dat zowel de door de Koning benoemde gezaghebber als de door de Gouverneur aangewezen gezaghebber niet in staat zijn de functie van gezaghebber uit te oefenen;
dat evenwel de Staatsregeling in artikel 13 in zodanig geval voorziet;
dat wij van oordeel zijn dat het tweede lid van dit artikel 13 mede van toepassing is en de belangen van de dienst vereisten, dat in de tijdelijke waarneming van de gezaghebber voorzien moest worden;
gezien voorts het door onze fraktie ingewonnen advies van een deskundige, waarin deze onder meer stelt: De kwestie of een tijdelijke gezaghebber door een gouverneur kan worden benoemd wordt m.i. beheerst door de interpretatie, die aan artikel 66 van de eilandenregeling wordt gegeven. Men kan artikel 66 aldus lezen, dat hierin uitputtend wordt geregeld op welke wijze de gouverneur zijn bevoegdheden uit artikel 13, tweede lid, van de Statenregeling ten aanzien van de funktie van gezaghebber kan uitoefenen. De vervanger van de gezaghebber neemt immers tijdelijk de betrekking van de gezaghebber waar. Een andere interpretatie van artikel 66 is echter mogelijk, aldus het advies; men kan deze bepaling ook als een niet uitputtende regeling verstaan, die dan weliswaar een uitwerking geeft van art.13 der Staatsregeling dat de mogelijkheid van de vervangersplaats in dit artikel openlaat. De landsregering huldigt klaarblijkelijk dit laatste standpunt, aldus het advies.
Mijnheer de Voorzitter, in dit geval gaat de landsregering uit van het standpunt dat artikel 66 van de Eilandenregeling een niet uitputtende regeling is. Dit is dan een kwestie van wetsuitleg.

Overwegende verder, Mijnheer de Voorzitter, dat onze fraktie het wenselijk acht reeds voorlopig de beslissing van de rechter in eerste aanleg te eerbiedigen in afwachting van de definitieve beslissing in hoger beroep, waarna wij ons het recht voorbehouden ons standpunt al dan niet definitief te bepalen;
overwegende dat onze fraktie het thans wenselijk acht in het algemeen belang, onder de door ons nodig geachte reserve, de openbare vergadering van de Eilandsraad van het eilandgebied bij te wonen,
heeft besloten onder het hierboven door ons gemaakte voorbehoud voorlopig de openbare vergadering van de Eilandsraad van het eilandgebied Aruba bij te wonen.
Tevens Mijnheer de Voorzitter zij medegedeeld, dat de Una-fraktie haar voormalige houding in de Eilandsraad handhaaft.
Mijnheer de Voorzitter, ik dank U voor de gelegenheid, die U ons heeft geboden om deze verklaring af te leggen.
Nu komen we terug op het ontwerp, dat voor ons ligt. Wij zien dat in dit ontwerp o.a. begrepen is een tamelijk hoog bedrag wegens 5% salaris- en loonsverhoging.
Mijnheer de Voorzitter, dit heeft natuurlijk onze direkte goedkeuring, maar Mijnheer de Voorzitter, in de loop van 1958 heeft het Bestuurscollege goedgevonden ook de salarissen van de hoger geplaatste eilandelijke ambtenaren te verhogen; niet dat wij hiertegen zijn, maar de kleine ambtenaren, zijn er bekaaid van afgekomen. En daarom zouden wij het Bestuurscollege willen vragen om ook met de wensen van deze kategorie van kleinere ambtenaren rekening te houden, want eigenlijk hebben die het ook hard nodig en ik denk, dat ze hiervoor ook hard gewerkt hebben. Ik beveel dan ook het Bestuurscollege aan om rekening te houden met de wensen van deze groep.
Verder Mijnheer de Voorzitter, zie ik dat voor aanleg van wegen en riolen fls. 155.750,-- wordt beraamd, een bedrag dat in 1958 werd gebruikt. In dit verband wil ik opmerken, dat als ik mij niet vergis, er op de begroting van '56 of '57 een post voorkwam voor aanleg van een weg te Noord, langs Alto Vista naar de bedevaartplaats. Maar tot nu toe heeft men deze weg nog niet aangelegd. Ik zou het Bestuurscollege willen vragen om hiermee rekening te houden bij de suppletoire begroting en deze weg aan te leggen. Hetgeen in principe reeds aangenomen is door de Eilandsraad.
Mijnheer de Voorzitter, verder zou ik graag vernemen of de vaccinatie tegen kinderverlamming gunstig is verlopen en of ieder kind de gelegenheid heeft gehad om deze vaccinatie te krijgen.

De heer E.R. Finck: Mijnheer de Voorzitter, namens de P.P.A. wil ik vanavond verklaren, dat het haar een genoegen is dit geluid vanavond te horen uit de mond van de fraktieleider van de Una. Wij zijn zeer verheugd, Mijnheer de Voorzitter, wij hebben ons een hele tijd zeer eenzaam gevoeld in deze raadzaal. Daarom zijn wij blij, dat de Una het mogelijke geoordeeld heeft haar standpunt te herzien en vanavond weer hier aanwezig is. Namens de P.P.A. wil ik verklaren, Mijnheer de Voorzitter, dat ook ons standpunt uit het verleden hetzelfde gebleven is. Ik dank U.

De heer O. Croes: Mijnheer de Voorzitter, ik heb, als ik mij niet vergis, het Bestuurscollege gevraagd om een publieke telefoon voor Piedra Plat. Ik zie dat deze telefoon er nog niet is. Ik wil gaarne vernemen wat daarvan de motieven zijn.

De heer I.S. de Cuba, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik kan geen antwoord geven op deze vraag daar ik een en ander eerst moet onderzoeken. Er is inderdaad een telefoon aangevraagd voor Piedra Plat.

De heer Petronia, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de algemene beschouwingen van de heer Werleman, ten aanzien van de weg naar Alto Vista, zou doen nagaan of deze indien hij op de begroting voor '58 werkelijk zoals de heer Werleman zegt, aangevraagd is, alsnog kan worden uitgevoerd. Ten aanzien van de vaccinatie tegen kinderverlamming verklaart de Gezondheidsdienst, dat deze naar wens gelijk gaat, of iedereen, die daartoe in aanmerking komt, een beurt zal krijgen is een vraag die vanavond moeilijk beantwoord kan worden.
En dan wil ik als raadslid gaarne even zeggen, Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van hetgeen de heer Werleman zojuist gezegd heeft, Mijnheer de Voorzitter dat ik van harte toejuich, dat de heer Werleman en zijn fraktie de plaats van het raadslid wederom hebben ingenomen.

Het ontwerp in zijn geheel wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

6. Brief van het Bestuurscollege dd. 19 november 1958 no. 3482 inzake aanleg van een schietbaan voor de Mariniers (Bijlage 1958 no. 24).

De gevraagde goedkeuring wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming verleend.

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 25 november 1958 no. 3623 inzake het jaarverslag over 1957 van de Algemene Rekenkamer (Bijlage 1958 no. 25).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

8. Brief van het Bestuurscollege dd. 9 december 1958 no. 12860 inzake toekenning van een kerstbonus aan de arbeiders, werklieden en ambtenaren van het eilandgebied (Bijlage 1958 no. 26).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

9. Eilandsverordening, houdende regelen betreffende het kiesrecht en de verkiezing van de leden van de Eilandsraad (Kiesreglement Eilandsraad Aruba) (Bijlage 1958 no. 27; no. 12512).

De algemene beschouwingen worden geopend.

De heer A. Werleman: Mijnheer de Voorzitter: In de eerste plaats wil ik vaststellen, dat dit ontwerp bijna copie-conform is aan de landsverordening regelende ditzelfde onderwerp, en hetzelfde geldt voor de eilandgebieden Curacao en Bonaire.
Het is een verheugend feit, dat het Bestuurscollege met onze wensen rekening heeft gehouden, speciaal wat betreft de bezetting van de stembureaus. Ik denk, dat iedere partij die aan de verkiezing wenst deel te nemen, reeds een lijst met kandidaten heeft ingediend om in de diverse stembureaus zitting te nemen. Ik hoop dat het Bestuurscollege rekening zal houden met de wensen van de verschillende partijen.
Ik heb gehoord dat het Bestuurscollege gordijnen zal aanbrengen in de stemhokjes. Ik hoop, dat de Gezaghebber zal toezien op een richtige uitvoering van deze eilandsverordening.
Mijnheer de Voorzitter, zoals het ontwerp hier ligt, meen ik, dat het alle waarborgen bevat voor een goede verkiezing. Ik wens alleen, dat aan de uitvoering strikt de hand wordt gehouden, opdat wij straks niet horen, dat een en ander verkeerd is gegaan en dat er partijdig gehandeld is door deze of gene, maar dat men kan zeggen dat iedereen de kans heeft

gekregen om demokratisch zijn stem uit te brengen. Dank U.

De heer E.R. Finck: Mijnheer de Voorzitter, in Nederland kennen we een kieswet en in deze kieswet zijn geregeld de bepalingen betreffende het kiesrecht alsook de verkiezingen van de leden van de Eerste en Tweede Kamer van de Staten Generaal, de leden van de Provinciale Staten en van de Gemeenteraden. Wij missen deze wet op de Antillen. De regering van de Nederlandse Antillen is ertoe overgegaan om kort voor de verkiezingen van de Staten van het vorig jaar een nieuw kiesreglement in te voeren voor de leden van de Staten van de Nederlandse Antillen. Het is daarom logisch en toe te juichen, dat het Bestuurscollege van Aruba ertoe overgegaan is hier uniformiteit te betrachten, omdat uiteindelijk dezelfde kiezers die op Aruba kiezen voor de leden van de Eilandsraad, straks ook kiezen voor de leden van de Staten. Het zou daarom niet doenlijk zijn om twee kieswetten te hebben. Het feit is echter, dat we er meer dan twee hebben in de Nederlandse Antillen: één voor de Bovenwinden, één voor Bonaire, één voor Curacao, één voor Aruba en één voor de Staten. Zoals ik reeds zei, zijn deze allemaal gelijkluidend.
Mijnheer de Voorzitter, het doet ons genoegen te vernemen, dat er vele nieuwe wijzigingen zijn aangebracht, die grote verbeteringen met zich meebrengen. Ten eerste, Mijnheer de Voorzitter, de artikelen 4 t/m 11; deze zullen van onschatbare waarde blijken te zijn, omdat, zoals de Memorie van Toelichting terecht opmerkt, door de invoering van het citograafsysteem de mogelijkheid geschapen wordt tot mechanisatie van de bevolkingsboekhouding. Verder, Mijnheer de Voorzitter, de eis van de storting van een waarborgsom. Deze behoedt ons er voor straks de splinterpartijen weer te krijgen. Wij hebben in het verleden gezien, zowel bij de verkiezing van de staten als van de Eilandsraad, dat er partijen à la minute als paddestoelen uit de grond oprijzen. Deze partijen hebben niets anders ten doel dan de kiezers op het verkeerde pad te brengen en verkeerd voor te lichten. Het is daarom goed, Mijnheer de Voorzitter, deze waarborgsom te eisen zodat in de toekomst de mensen niet een twee drie een partij zullen oprichten en een lijst indienen, omdat het toch zo gemakkelijk is. Bij de eis van storting van de waarborgsom van fl. 1.000,-- zullen zij zeker goed nadenken en geen lijst indienen als zij niet een grote zekerheid hebben.
Voorts, Mijnheer de Voorzitter, een andere wijziging; deze is de wijziging van het niet in aanmerking kunnen komen voor een restzetel, wanneer niet minstens 75% van de kiesdeler behaald is door de lijst. Mijnheer de Voorzitter, het argument voor de storting van een waarborgsom geldt ook hier. Even uitgerekend, Mijnheer de Voorzitter, kwam ik bij het cijfer 75% van de kiesdeler, tot de volgende uitkomst: 0,75 x 100/21 % van het totaal aantal kiezers, wat neer komt op 3 4/7 %.
Dus wanneer een partij niet 3 4/7 % van het totaal aantal uitgebrachte stemmen op haar lijst behaalt, kan zij niet in aanmerking komen voor een restzetel. Eerlijk gezegd, Mijnheer de Voorzitter, zou ik gaarne willen zien, dat een lijst de volle kiesdeler zou moeten behalen om in aanmerking te kunnen komen. Maar ik zei reeds, de andere eilandgebieden alsook de Staten hebben dit artikel precies zo. Dus zou ik hiermede de gelijkheid van dit ontwerp in de war schoppen. Ik juich in ieder geval deze verbetering toe, Mijnheer de Voorzitter.
Voorts hebben wij het stemmen bij volmacht, waardoor de burger in de gelegenheid gesteld wordt zijn plicht als staatsburger uit te oefenen. Het komt dikwijls voor, dat iemand juist ten tijde van de verkiezing met verlof gaat, iemand, die hier vier jaar lang gewoond heeft, gewerkt heeft, en alleen vanwege het feit dat hij met verlof is zou hij hierdoor zijn stemplicht niet kunnen vervullen. Dit is ook een verbetering.
Mijnheer de Voorzitter, al met al, ik wil heel kort zijn, kan ik U zeggen dat deze fraktie gaarne dit ontwerp aanvaardt, zoals het voorgelegd is, met

de Nota's van Wijzigingen. Ik dank U.

De heer W.C. Anslijn: Mijnheer de Voorzitter, artikel 1 luidt: "De leden van de Eilandsraad worden rechtstreeks gekozen door degenen, die op de dertigste dag vóór die der kandidaatstelling ingezetenen zijn van het eilandgebied, mits zij Nederlander zijn en de leeftijd van drieentwintig jaren hebben vervuld." Ik begrijp, Mijnheer de Voorzitter, dat het buiten de kompetentie van de Eilandsraad ligt om de leeftijd van de kiezers van drieentwintig jaar tot eenentwintig jaar te veranderen, maar ik spreek de hoop uit dat deze zaak binnenkort geregeld zal worden. Ik ben de mening toegedaan, Mijnheer de Voorzitter, dat als iemand van achttien jaar oud genoeg is om deel te nemen aan een oorlog en voor zijn land te gaan vechten, iemand van eenentwintig jaar oud genoeg is om deel te nemen aan de verkiezing van de vertegenwoordigers van zijn land.

De VOORZITTER: Wij gaan over tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1 tot en met 7.

Artikel 8.

De heer A. Werleman: Ik wil het Bestuurscollege er voor bedanken dat het er aan heeft medegewerkt, dat aan iedere partij die aan de verkiezing deelneemt en een kandidatenlijst indient, kosteloos twee afschriften van het kiezersregister worden verstrekt.

Zonder beraadslaging worden aangenomen de artikel 8, zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, en de artikelen 9 tot en met 12.

Artikel 13.

De heer A. Werleman: Mijnheer de Voorzitter, Wij zouden gaarne van het Bestuurscollege willen vernemen wanneer de kandidaatstelling zal plaats vinden.

De VOORZITTER: Dat zal zeer waarschijnlijk op de 31e maart zijn, Meneer Werleman.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 13 tot en met 16.

Artikel 17:

De heer D.C. Mathew: Mijnheer de Voorzitter, helaas ben ik het met de heer Finck niet eens over dit bedrag van f. 1000,--. Volgens mij ligt f. 1000,-- een klein beetje aan de hoge kant en daar iedere ingezetene in de gelegenheid gesteld moet worden om deel te nemen aan de verkiezing, zou ik willen voorstellen, Mijnheer de Voorzitter, dit bedrag terug te brengen tot f. 500,--.

De heer A. Werleman: Reeds bij de behandeling in de afdelingen hebben wij, zoals uit de stukken blijkt, voorgesteld om dit bedrag te verlagen. Ik kan me niet herinneren dat de heer Mathew toen een bedrag heeft genoemd, maar wij wensen het bedrag terug te brengen op f. 500,--. Indertijd zijn ook in de Staten stemmen opgegaan om dit bedrag te halveren, dus te stellen op f. 500,--
Mijnheer de Voorzitter, Ik ben het eens met het principe, dat niet jan en alleman straks bij de verkiezingen moet kunnen aankomen met een "partij" dat men daarover eerst zal moeten nadenken. Maar een bedrag van f. 1000,--

is wel een beetje te hoog. Ik zou het graag verlaagd zien.

De heer O. Croes: Mijnheer de Voorzitter, terwille van de uniformiteit stel ik voor dit bedrag op f. 1000,-- te handhaven, omdat de kiesreglementen van de Staten, die van de Bovenwinden, Bonaire en van het eilandgebied Curacao intussen aangenomen zijn en eenzelfde bedrag van f. 1000,-- stellen.

De heer W.C. Anslijn: Mijnheer de Voorzitter, ik ben ook tegen een verlaging van dit bedrag.

De heer E.O. Petronia, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik zou zoals een andere spreker reeds naar voren heeft gebracht, aan de heer Mathew en de heer Werleman willen voorstellen om, uitsluitend en zuiver terwille van de uniformiteit van dit kiesreglement met betrekking tot de overige eilandgebieden, hun voorstel te willen intrekken en bij een andere gelegenheid, bij een volgende verkiezing, te trachten om over de gehele linie van de Nederlandse Antillen dit bedrag te doen verlagen.

De heer D.C. Mathew: Mijnheer de Voorzitter, ik trek mijn voorstel in.

De heer A. Werleman: Mijnheer de Voorzitter, alleen terwille van de uniformiteit zullen we dan dit bedrag willen handhaven. Doch we hopen, dat van de andere zijde in de toekomst medewerking verkregen zal worden om het te verlagen. Ik wil verder vaststellen dat in de Staten bij de behandeling van het ontwerp Kiesreglement voor de Bovenwinden en Bonaire, alle leden dit artikel ongewijzigd hebben aangenomen, ofschoon het hier betreft z.g. "noodlijdende eilanden."

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden verder aangenomen de artikelen 17 tot en met 24, 25 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 26 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 27 tot en met 33, 34 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 35 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 36 tot en met 39, 40 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 41, 42 en 43, 44 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 45 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 46, en 47, 48, zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 49, 50 en 51, 52 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging I, 53 tot en met 58, 59, zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging I, 60 en 61.

Artikel 62.

De heer A. Werleman: Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege heeft hier een wijziging aangebracht zodat ondoorzichtige gordijnen voor de stemhokjes gehangen zullen worden. In dit verband wil ik opmerken, dat het dan voor mensen wier gezichtsvermogen niet helemaal 100% is, misschien moeilijk te zien wordt op wie zij hun stem uitbrengen, indien er geen voldoende verlichting in de stemhokjes is aangebracht. Daarom wil ik het Bestuurscollege verzoeken om voor voldoende verlichtingin de stemhokjes te zorgen.
Toen het Kiesreglement voor de Bovenwinden en Bonaire in de Staten werd behandeld, heeft de Regering gezegd dat aan de onderkant van de gordijnen lood zal worden aangebracht om het opwaaien ervan te voorkomen. Aldus krijgen we hier "loden gordijnen" in plaats van "ijzeren gordijnen".Ik zou het Bestuurscollege willen vragen deze suggestie over te nemen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 62, zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 63, 64 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging I, 65 en 66, 67 zoals gewijzigd

bij Nota van Wijziging I, 68,69 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 70 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 71 tot en met 94, 95 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 96 zoals gewijzigd bij Nota van Wijziging II, 97 tot en met 125, de artikelen 126 tot en met 130, ingevoegd bij Nota van Wijziging I, de artikelen 131 tot en met 136 zoals vernummerd bij Nota van Wijziging I, artikel 137 zoals vernummerd en gewijzigd bij Nota van Wijziging I, artikel 138 en 139 zoals vernummerd bij Nota van Wijziging I, artikel 140 zoals vernummerd bij Nota van Wijziging I en gewijzigd bij Nota van Wijziging II, alsmede het ontwerp in zijn geheel.

10. Brief van het Bestuurscollege dd. 12 januari 1959 no. 3805/1958 inzake verlening van financiele bijstand aan de Stichting Schouwburg Aruba (Bijlage 1959 no. 1).

De algemene beschouwingen worden geopend.

De heer A. Werleman: Mijnheer de Voorzitter, het voorstel van het Bestuurscollege komt hierop neer:
1. de verlening van een voorschot van f. 50.000,--,
2. de verlening van een voorschot van f. 80.000,--,
3. de verlening van een subsidie van ten hoogste f. 16.000,--.
Wat betreft het eerste punt, meen ik, dat wij reeds onze machtiging in principe hiertoe hebben gegeven. Wij zouden graag zien dat deze lening renteloos werd verstrekt, doch het Bestuurscollege zegt, dat indien de rente van 5% niet berekend wordt, het bedrag van de jaarlijkse subsidie met een overeenkomstig bedrag verlaagd zal worden. Dan zijn wij evenver van huis, Mijnheer de Voorzitter.
Wat betreft het tweede punt, een voorschot van f. 80.000,--, rentende 5%, af te lossen na één jaar, zijn wij van mening, dat de termijn van één jaar wel zeer kort is; het is bijna een onmogelijkheid om dit grote bedrag in één jaar af te lossen. Ik zie niet in hoe men dit klaar kan spelen. Daarom geven wij het Bestuurscollege in overweging deze termijn te verlengen tot 5 jaar. Tevens wensen wij op te merken, dat er van vele zijden meegewerkt werd aan de totstandkoming van dit mooie gebouw. Particulieren hebben voor meer dan de helft bijgedragen in de bouwkosten. Ik hoop dan ook dat het Bestuurscollege alle mogelijke medewerking aan deze Stichting zal geven om dit gebouw tegen verval te behoeden, zoals met de Sociedad Bolivariana is gebeurd.

De heer E. Finck: Mijnheer de Voorzitter, onze fraktie heeft tegen dit voorstel geen bezwaar. Wel zou ik er op willen aandringen, dat het bestuur van deze organisatie zijn best doet zoveel mogelijk inkomsten te krijgen opdat het bedrag van de Subsidie zo klein mogelijk kan zijn. Daarbij zou ook aandacht moeten worden besteed aan meer populaire programmas, d.w.z. programmas die meer aanslaan bij het "gewone" volk; deze zullen volle zalen trekken.

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De Voorzitter sluit de vergadering.

Goedgekeurd in de vergadering van

De Secretaris, De Voorzitter,